D·N
4/6 1955

Är den ryska resan en resa i förnedring?

Svenska Morgonbladet har bemött vår kritik av de svenska riksdagsmännens resa till Ryssland på ett reflekterat och allvarligt sätt som kontrasterar mot de dumheter eller tarvligheter som i övrigt fått tjäna som svar.

Tidningens huvudsynpunkt är att om man "ser bakåt och ruvar över det förflutna, är ryska resan ett misstag. Ser man framåt... låter den sig däremot väl försvaras..." Det är en i och för sig helt berättigad reflexion vad själva principen angår. Det skulle vara oss alldeles främmande att anklaga det ryska folket eller till och med en till anständiga former och förhållanden omvänd kommunistisk regim eller kommunister som ändrat sin hållning och erkänner begångna övergrepp och brott. Just därför är det enligt vår mening självfallet att man inte bör känna hat mot eller framföra beskyllningar mot nutidens Tyskland och tyska folk för vad nazisterna såsom Tysklands härskare gjorde för femton eller tjugu år sedan. Att ruva över orättfärdigheter i det förgångna är förvisso meningslöst eller farligt då det gäller saker som inte kan gottgöras eller repareras; att hemsöka fädernas missgärningar på de efterkommande i tredje och fjärde led är lika irrationellt som okristligt.

Men det är inte alls denna glömskans och försoningens situation som föreligger. Det gäller en regim som fortfarande upprätthåller att välde genom terror och slavläger, som håller en rad förut fria folk under hälen av sina arméer, som genom organisationer i ännu fria länder söker bereda vägen för erövringen och tyranniet. Det läge som verkligen föreligger i dag förtätas i bilden av den lettiske landsförädaren och hetsaren mot Sverige som välkomnar, uppvaktas av, mottar en present från representanter för vårt land, för icke länge sedan förbundet i vänskap och sympati med de folk som nu krossats av det ryska världsfolket. Om man icke finner detta möte, som svenskarna utan varje svårighet kunde undvikit, förnedrande, är det svårt att förstå vad man över huvud taget kan finna förnedrande.

Låt oss ta en jämförelse. Det nazistiska Tyskland skulle ha segrat eller i varje fall ha lyckats bevara väldet över Norge och Danmark; dessa länder skulle nu vara hårt hållna satelliter i Hitlers eller hans efterföljares koppel. Vill Svenska Morgonbladet hävda att det vore naturligt, ja att det inte vore avskyvärt om en grupp svenska riksdagsmän besökte detta Norge och detta Danmark, inbjudna och dirigerade av de tyska erövrarna, hälsade med skakvändheter av tyska ockupationschefer och qvislingar i tysk uniform? Det är en sådan jämförelse som ger det riktiga perspektivet.

De andra argument Svenska Morgonbladet drar fram synes mindre agnade att sortiset diskuteras. Tidningen säger att hrr Herlitz, Strand och Olsson i Mora "utgör i vårt tycke en förträfflig bild av svensk demokrati när den är som bäst: de tyska politiker som kommer i kontakt med dem bör åtminstone få ett flyktigt intryck av att svensk demokrati har förmått skapa en levande demokrati med rättssäkerhet och goda ekonomiska förhållanden för folkflertalet". Med all aktning för de tre nämnda herrarna, så tror vi inte — och det tror väl inte heller vår kritiker vid någon eftertanke — att man genom att se på dem och genom tolk växla några ord med dem får ett sådant intryck; vore det så lätt att övertyga ryssarna, för att inte tala om våra svenska kommunister, så borde sannerligen järnridån kunna falla som Jerikos murar. Man får också komma ihåg att kommunisterna i den mån de är ärliga stalinister och marxister inte alls har någon respekt för demokrati eller rättssäkerhet. Deras reaktion inför hrr Herlitz, Strand och Olsson måste bli att dessa är enkla sjålar, lurade av den härskande svenska kapitalismen, eller också speciellt alltpade och väl maskerade representanter för denna rövande och hårjagande kapitalism.

Slutligen: vi längtar alla efter fred, uppgörelse, avspänning. Men i stort eller på lång sikt kan de målen inte vinnas eller ens främjas av gemytlighetter utbytta mellan framstående resenärer. De målen kan vinnas blott genom att den part som i detta fall utan tvivel är den aggressive och hotande ändrar sin politik och erkänner de idéer som är Västerlandets och en gång, vad nationalitetsrätt och folkstyrelsens värde beträffar, var de kommunistiska revolutionärernas. Om den ryska resan alls har någon betydelse — vilket den sannolikt inte har annat än som tredje klass propaganda för den kommunistiska regimen — så bör det bestämmas att undfallenheten och skakvärdheten mot det onda snarare är ägnade att stödja än att mildra detta onda. Svenska Morgonbladet och alla som tänkliot eller vänligt tänker ungefär detsamma rekommenderar i själva verket samma politik som kom massan av tyska ämbetsmän, intellektuella och politiker att hjälpa nazismen i det fåfängas hoppet att de skulle kunna reformera den.

Makten koncentreras

Norrländska Socialdemokraten har uttryckt sitt missnöje över att partiets centrala organ på senare tid alltmer ställts åt sidan vid utformningen av regeringens politik. Besluten sker av statsråden. Även när det gäller saker av största principiella betydelse får partistyrelsen och verkställande utskottet nöja sig med meddelanden i efterhand eller rued att bli sammankallade för att konferera med regeringen redan har beslutat. Det kan tillfogas att stundom inte ens samtliga socialdemokratiska statsråd vet vad som skall hända. För ett par år sedan förklarade finansministern inför riksdagen — det gällde bilaccisen — att endast han själv, statsministern och bondeförbundsledaren visste något om propositionen innan den framlades.

Det är naturligtvis omkastningen i räntefrågan som närmast har orsat tidningen. Här råkade en rad socialdemokratiska tidningar u för att snabbt få byta stol. Västmanlands Folkblad drabbades till och med av fadäsen att samma dag som räntan höjdes med tvåga gestalt förklara att räntestegring; denna skadliga åtgärd, kunde folk lita på att socialdemokratin aldrig skulle gå med på. Dagen efter välsignade tidningen en regering som varit så klok att den höjt räntan.

Men Norrländska Socialdemokratens upptäckt föranledet också mer allvarliga kommentarer. Den mekanism tidningen beskriver, den gradvisa övergången av makten från de representativa organen till den lilla gruppen ministrar, är en följd av partiets eget krav på ökat statsinflytande, ökad dirigering. Skall dirigeringen bli effektiv, tvingas man otta att förbereda i tysthet och att handla snabbt. Att göra upp förberedelserna inför allt folket, att låta partiinstanser och riksdag vara med om de reella besluten skulle ofta göra hela spelet omöjligt. Vi såg hur det gick med tvångssparandet, I det fallet vägade regeringen inte tredje på egen hand, och så kastades till allmän beskådan ett förslag ut som medförde allvarliga kadeverkningar för samhällsekonomin, som avsåg jade att r geringen tappat tillton till effektiviteten av sin egen inflationsbekämpning, som lockade till ökad spekulation i penningvärdeförsämring — och sedan inte kunde genomföras.

Ökat statsinflytande betyder ökad makt hos de styrande, och maktkoncentration till ett fåtal i toppen är i längden oförenlig med demokratisk ordning, det må gälla inom partiorganen eller riksdagen. Salen förbättras sannerligen inte av att man inom socialdemokratin har vant sig vid lydaktighet, att man, hur det än, tar emot, anlåll instämmer eller röstar ja. Socialdemokratisk press har med få undantag lärt sig att segla, i kölvattnet l.vilken riktning regeringen än behagar styra.

Hr Einar Norman, LO:s vice ordförande,

har i Föreningen Sverige—Sovjet och i Aftontidningen kommit med inlägg och frågor rörande Dagens Nyheters ställning till den ryska resan; det vore löjligt att bemöta dessa pinsamma och förvirrade utlåtanden. Hr Norrmans frågor går helt enkelt ut på om vi menar vad vi säger! Vidare vill hr Norman att politiska åsikter av det slag som Dagens Nyheter framfört skall "utestängas från pressfrihet". Det är nog att meddela att vice ordföranden i Sveriges stora demokratiska arbetarorganisation vill ändra vår tryckfrihetslag för att komma åt personer som inte är lika vänligt stämda mot Ryssland och ryssarose som han själv.

PRESSGRANNAR

Sten är inte längre en mönsterarbetsgivare, sades det häromdagen vid en fackligkongress. Säkert är det riktigt, tillfogar Norrländska Socialdemokraten, att här skett en väldig förskjutning i synen på den statliga anställningen:

Så länge otrygghetenn var dominerande blev den trygghet statsanställningen gav av stort värde. Men i samma ögonblick som denna trygghet mot sjukdom, ålderdom och arbetslöshet återfinns även hos de icke statliga företagen, ja då träder återlösen fram som det väsentliga. Möjligen kan det också tänkas att det som betraktades som en tillgång då det gällde anställningens varaktighet nu blivit en black om foten, ett hinder för den rörlighet som krävs för att kunna gripa en chans!

Ska då staten gå i spetsen med metoder förmånerr? Eller ska den ledа lönehöjningen? Det torde knappast vara någon som svarar oreservert ja på dessa frågor.

Men om man inte menar detta och ändå hävdar att staten ska vara mönsterarbetsgivare — vad kan man då åsyfta?

Vad vi tror skulle kunna bli en fruktbar fortsättning på debatten hittills vore att staten gjorde i spetsen på ett annat område, som genska snabbt kommer att bli av dominerande betydelse för vårt lands industriella utveckling: tillvaratagande av all tillgänglig arbetskraft.

Där har staten varit mycket konservativ, bunden av föråldrade regler. Västerbottens-Kuriren (fp) yttrar:

Statens förebildsattityd håller på att övergå i en trotsig patrullattityd, ansåg förbundsordföranden Albert Bäckström. Staten måste konkurrera med de enskilda företagarna och bristande investeringsvilja och förmåga att låta statens företag följa med om tid leder lätt till, att staten kommer i underläge och måste bjuda de anställda lägre förmåner.

Den bilden känns igen från de flesta statliga affärsdrivande verken i dag... Socialisering av mindre lönsamma företag än EKAB måste ur den anställdes synpunkt te sig än mer trivselstörande. Tillägget kan man lätta skattebetalarna är förlustern, men snart kommer företaget obevekligt i underläge med sämre löner och villkor för de anställda som följd.

Förhoppningen att staten skulle bli mönsterarbetsgivare har icke infriats. På dessa ögonster har socialismen slagit slint. Socialisering av produktionen genom förstatligande är en bluff, en undanflykt, en skenlösning som döljer det verkliga problemet: att få produktionen att svara mot det aktuella behovet och att hålra sina egna kostnader.

De senaste vittnesbörden om sprickorna i idealbilden av staten som mönsterarbetsgivare är lika intressanta som den tidigare märkvärdeverksamma inställningen hos erfarna fackföreningsledare och kommunala till föråldrastigendet av Lappländsgruvorna.

De optimistiska fosglangarna vid minister-konferensen på Harpsund före året rörande nordiskt ekonomiskt samarbete har knappast någon motsvarighet i verkligheten, menar Östergötlands Dagblad (h):

Detta behöver dock inte betyda att planerna är dömda att misslyckas. Man får emellertid vara inställd på att deras realiserande möte av många svårigheter. Tanken behöver mogna både hos den allmänna opinionen och hos de parter inom industri och handel som är direkt berörda. Det gäller också att reda ut en mängd praktiska konsekvenser. Skall det bli någon mening med det hela måste den gemen amma norden skaka marknaden utformas så att inget av de intresserade länderna känner sig missgynnat.

Ökat samarbete mellan de nordiska länderna medför ökad styrka för dem gemt emot andra länder som konkurrerar hårt på de nordiska marknaderna.

Konkurrensen kommer att bli ännu hårdare under Västtyskl nds snabba industriella expansion. Inte minst norrmän och danskar är kända för denna framnarsch på områden som hittills i vissa utsträckning behärskats av företag med mindre format eller mindre specialisering.

Gör man en allmän pensionsförsäkring helt utan fondering, kommer sparandet att minskas väsentligt, eftersom det nuvarande pensionssparandet faller bort och behovet att "länka på sin ålderdom" över huvud försvagas, påpekar Upsala Nya Tidning (fp):

Går man i stället in för mycket stor fondering — exempelvis motsvarande det nuvarande pensionssparandet jämte successiva för alla undanskjutna investeringsplaner — så får man en skrämmande ansamling av ekonomisk makt hos det centrala pensionsförsäkringsorganet och en ständig oro för framsynthten i dess placeringspolitik.

Annu värre är det med pensionsåldern. Gör man den alldeles stel utsätts de förtidsdrabbas för skriande orättvisa, medan de väl bibehållna får väldiga fördelar genom samtidigt fortsatta att sluta sitt arbete alldeles för tidigt med hänsyn både till folkhushållets behov och den personliga lyckan. Å andra sidan anknar vi hälpunkter för ett smidigare, ekonomiskt och mänskligt riktigare system. Hörnstenarna för detta måste bli en i hög grad aktiviserad gymnastik och ett allmänt bruk av deltidsbefattningar — ingetdera är än så länge mer än fromma fromheter.

Lät oss tills vidare inte låsa oss för en jättestorsatt som i slutsta fall kan bli ett svårt hinder för den utveckling vi önskar, det är slutordet.

Ryssarnas ständiga "framsjukande" av arbetsprestationer är inte tillfälligare, skriver LO-mannen Sanfrid Engerman i SIA efter studiebesök i Sovjet:

Ständigt och jämt trumpetas det ut hur duktigt och föredömligt de s. k. mönsterarbetarna är, överallt slås det upp jättestora fotografier av dem och de får en rad förmånliga privilegier. Det kan knappast skapa nån bra atmosfär på arbetsplatsen i en hetsig tävlingsmentalitet som är fiign grynnasn för kamratskapet. Jag tror dock inte att dessa mönsterarbetare har en arbetsförmåga som överstiger en svensk genomsnittsarbetares.

Över huvud tycker jag att ryssarna har fallit för en alltför stark betoning av det individuella i arbetslivet. Och det var lustigt att se hur det även återverkade på deras uppträdande gent emot oss. Elmer Norrman som vår "ledare" fick exempelvis en hotellrett på tre rum medan vi andra fick bo två och två i samma rum. Men det kanske bara var ett naivt försök att anpassa sig efter våra förmodade vanor i det privatkapitalistiska Sverige.

Debut med stipendier för Tessinsällskapet

Tessinsällskapets ordförande, professor Ivar Tengbom, framför med rosor ett tack till friherrinnan Thyra Klinckowström, som lämt sällskapet hälsa ämnet på Stafsunda slott. Till höger sekreteraren och kassaförvaltaren, direktör Theodor Ahrenberg.

Med kungens dagsfärska godkännande utdelade Tessinsällskapet vid sitt årsmöte på fredagen sex stipendier om sammanlagt 20.000 kr. ur Kungafonden — det är första gången sällskapet haft tillfälle att lämna sådant understöd. Mötet hölls i Stafsunda slott på Ekerö under friherrinnan Thyra Klinckowströms värdinnaskap och med professor Ivar Tengbom som ordförande.

Ett stipendium på 6.000 kr. tilldelades fil. lic. Rolf Söderberg, Stockholm, för slutförande av en avhandling om den franska bokillustrationen från 1880 till 1905.

Ett lika stort stipendium erhöll lektor Albert Sjögren, Stockholm, som i många år arbetat på ett lexikon över den anglonormandiska dialekten på Guernsey, den näst största av Normandiska öarna.

Två språkstipendier om vardera 3.000 kr. fick docent Gunnar Ahlborn och fil. lic. Erik Dahlén, båda i Göteborg. 1.000 kr.-stipendiatet blev lektor Rolf Edgren, Arvika, och fil. lic. Gurli Hellqvist, Stockholm. Alla fyra är lärare i franska.

Sällskapets stipendiekommitté, som efter ledigförklarande av stipendierna mottagit ett 60-tal ansökningar och med anskunnigt bistånd uppgjort förslag till fördelning, har bestått av professor Tengbom, kanslirådet Zacharias Topelius, lektor Börje Schlyter och direktör Theodor Ahrenberg. Förslaget har underställts kungen, som är sällskapets beskyddare, och fått hans godkännande.

Vid mötet valdes till sällskapets hedersledamot Frankrikes nye ambassadör i Stockholm, M. Gabriel Bonneau.

Stipendier även i fortsättningen

Styrelsen omvaldes och kompletterades med envoyén K. A. Belfrage, Paris, i vilken sällskapets speciella förbindelsemän och styrelseledamot med friherre och friherrinnan Rutger von Essen som värdfolk. Och den nyvaldes som suppleant kanslirådet Topelius med särskild uppgift att vara kontaktman mellan den nyinrättade stipendienämnden och universitetskansliern liksom andra myndigheter med vilka stipendieverksamheten kan fordra förbindelser. Stipendierna, som man hoppas kunna utdela under en följd av år, skall i första hand gälla konsthistoriker, filologer och lärare.

Efter förhandlingarna, som förlades till slottets stora sal en trappa upp, den s. k. kungssalen, och följer den av ett 90-tal personer, hölls professor Sten Karling ett kort föredrag om Stafsunda historia. Slottet uppfördes av greve Eric Lindskiöld, som var rikshovmarskalk och gunstling av Karl XII. Arkitekt synes ha varit Tessin d. ä. Gyllenadelsmannen lät stora salen liksom en del av möbleringen ger 1700-talskaraktär, och om storhetstiden påminns man också av kungsporträtten med bland andra Ehrenstrahl som målare. Till senare skeden ansluter sig den långa raden av Svenska konstorkl, Sergelbyråer osv. Huvudparten av samlingarna har hopbragts under senare delen av 1800-talet.

Soaré på Skoklester, resa till Paris

Tessinsällskapets styrelse har redan programmet klart för två evenemang under året. Ett höstmöte på Skoklester med soaré och supé kommer att äga rum den 30 september med friherre och friherrinnan Rutger von Essen som värdfolk. Och den 7—10 oktober arrangeras en Parisresa.

Avsikten med resan till Paris är att stärka kontakten mellan Tessinsällskapets medlemmar, vilkas antal efter nedgången för ett par år sedan snabbt vuxit till inte mindre än 300, och sällskapets Institut Tessin. Vid besöket kommer institutets direktör, fil. lic. Gunnar W. Lundberg, att ordna privatvisningar av Marie Antoinette-utställningen i Versailles, som även fått förnämliga svenska bidrag, av Maude Gulmet med dess märkliga samlingar av estindiskt porslin och av andra sevärdheter som, i likhet med den slutnämnda, ligger utanför de ordinarie turiststråken. En mottagning hos ambassadör Westman ingår i programmet. Därtill är avsedd att åka med extraplan.

IC-ordföranden skall leda Stockholms vänsterfarare

IC-ordföranden och åkeridirektören Georg Groth skall tillsammans med fyra medhjälpare, däribland SS-chefen von Heland, leda den lokala agitationen i Stockholm för vänsterfrihets bibehållande, bestå hargarrådet Berglund och hans män i vänsterahängarnas propagandaorganisation Info- folkmedrötningen i höst på fredagskvällen. Det var en av de första åtgärder som tillfogats av de båda propagandasammanslutningarna — bägge vilar ännu på hanen i avvaktan på besked om hur de två beviljade propagandamiljonerna skall få användas.

Högerkommittén med förre LO-basen August Lindberg i spetsen sätter i gång på allvar nästa månday med ett stort sammanträde. Liksom hos vänsterahängarna har man där bittills endast haft förberedande överläggningar och vill inte alls avslöja vilka planer som dryftats.

Men propagandaorganisationerna laddar upp inför kraftmätningen i sommar har väpr och vattnjugendstyrelsen fullt upp med att bearbeta första skärden av den stora undersökning bland blivterna om tillfären på landets riksvägar. 20.000 blister tillfrågades under maj om sina färdvägar och minst lika många till skall intervjuas under sommaren i mellersta och södra Sverige av VoV:s patruller. Resultatet kommer att föreligga först i höst sedan materialet hålkortsbearbetats.

Bilverkstäderna guldprydde fyra

Vid bilverkstädernas riksförbunds kongress i Borås på fredagen överlämnades förbundets förtjänsttecken i guld till direktör A. Linder, Karlstad, förtjänstetan i guld tilldelades ingenjör Sten Welles, Stockholm, direktör S. Gasslander, Stockholm, och fabrikör Mats Skoglund, Leksand. Direktör Bjarne Andersen, Norge, överlämnade den norska broderorganisationens hedertecken till disponent Erik Magnusson, Kristianstad, för hans insatser för det nordiska samarbetet.

Till förbundsordförande omvaldes fabrikör Einar Johansson, Sala, övriga ledamöter i centralstyrelsen blev direktör S. O. Träff, Eskilstuna, direktör O. Lindholm, Sollefteå, fabrikör A. Johansson, Jönköping, ingenjör S. Welles, Stockholm, samt fabrikör C. G. Lundberg, Stockholm.

En motion från Stockholmsavdelningen om ny distriktsindelning baserad på länsgränserna godkändes i princip av kongressen, som skall genomföras på frivilligt initiativ av berörda lokalföreningar. Disponent E. Welles talade om rationaliseringsfrågan. Förhandlingarna avslutades med en livlig debatt om det för närvarande stridande så brännande rekryteringsproblemet.

Förbundskongressen 1956 förlägges till Stockholm.

Satte fast kuppmän Fick postbelöningar

Fabriksarbetaren Nils Hillstedt har fått 1.000 kr. och vaktchefen Halvar Pedersén 300 kr. i belöning av generalpoststyrelsen. Tack vare deras rädiga ingripande kunde en dynamitkupp mot postkontoret i Karlholmsbruk natten till den 15 december i fjol snabbt klaras upp.

Hillstedt, som bor i vindsvåningen i det hus där posten har sina lokaler, hörde på natten misstänkta ljud från postlokalen. Han rusade ned. Upptäckte återkan på ytterdörren och larmade vaktchefen Pedersén vid fabriken och denne larmade i sin tur polisen. Tack vare det snabbt larmet kunde polisen i Uppsala efter endast några timmar gripa de ertappande dynamitgärna. De 14.000 kr. som kuppmakarna kommit över vid inbrottet påträffades också.

Elektriska arbetsgivarföreningen höll i på fredagen ordinarie årsmöte i Stockholm samt i samband med att 50-årsjubilerum högtidsammanträde, varvid professor Ely Palander talade om stomkylvning och kraftförsörjning. Till ordinarie ledamöter nyvaldes direktör U. Glimstedt, Stockholm, och civilingenjör H. Nerman, Malmö.

Folkhjälte eller 'Quisling'
Aktuell fråga i debatten om Mille Dacke-monument.
Läs boken om Dacke
Nils-Magnus Folcke
DE LAGLÖSAS HÖVDING
"Man är glad över boken — den läser läsaren själv bli intresserad."
GHT
Inb. 8.85
GEBERS

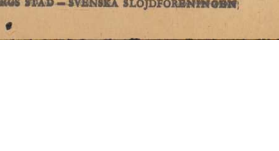

Volvo-boggie med prima motor. Nybesiktigad. Skåputrymme 42 m³. Pris 9 500: —.
Ring oss för närmare upplysningar.
Frode Lund
Tel. Höör Kontor 945 Tel. Höör Bostad 1198

SJÖVÄGEN ÄR HUVUDVÄGEN TILL VÄNNERNA I ENGLAND
kontakta
SVENSKA ÖLOYD
för kontakt med England
NU 4 seglingar i veckan från Göteborg och London.

AHLMANN
— en världssensation (svänger 180°)

lasta på ett nytt sätt
med svänglastaren
AHLMANN
Svänghar lastmaskin (180°) med 4 hydraulisk fyrh. specialbyggt robust chassi (ej bygge på traktor).
Fiuffyttar sig snabbt med full last. Försedd med luftkyld Deutz-diesel. Ställer allt tidigares fullständigt i skuggan. Utför grävning, schaktning och lastning snabbare, smidigare och effektivare.
VÅR KUNDTJÄNST service reservdelar TILL ER TJÄNST
ANGLO-NORDIC TRAKTOR AB
Sturegatan 5, Stockholm. Tel. 22 06 80

öppnar den 10 juni
KONSTINDUSTRI
55
BOSTÄDER
INREDNINGAR
den största mönstring av svensk och utländsk konstindustri, heminredning och bostadsbyggeri, som gjorts i Skandinavien. I sommarens stad — en stad i fest med framträdanden av internationella artister i arrangemang mer omfattande än någonsin förr i Sverige.
Hälsningborg och Hss hälsar Er välkommen!
I HÄLSINGBORG 10.6 — 28.8
I ARRANGÖRER: HÄLSINGBORGS STAD — SVENSKA SLÖJDFÖRENINGEN

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.